

Tjänsteprisindex (TPI) 2007

PR0801

I denna beskrivning redovisas först allmänna och legala uppgifter om undersökningen samt dess syfte och historik. Därefter redovisas undersökningens innehåll och tillförlitlighet samt hur den genomförs och hur man kan ta del av resultaten. Genom att klicka på en rubrik i innehållsförteckningen kommer man direkt till aktuellt avsnitt.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
A Administrativa och legala uppgifter	2
A.1 Ämnesområde.....	2
A.2 Statistikområde.....	2
A.3 SOS-klassificering.....	2
A.4 Statistikansvarig.....	2
A.5 Statistikproducent.....	2
A.6 Uppgiftsskyldighet.....	3
A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter	3
A.8 Gallringsföreskrifter	3
A.9 EU-reglering	3
A.10 Syfte och historik.....	3
A.11 Statistik användning.....	3
A.12 Uppläggning och genomförande.....	4
A.13 Internationell rapportering	4
A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar.....	4
B Kvalitetsdeklaration	5
B.0 Inledning	5
B.1 Innehåll	5
1.1 Statistiska målstorheter.....	5
1.1.1 Objekt och population	5
1.1.2 Variabler	5
1.1.3 Statistiska mått	6
1.1.4 Redovisningsgrupper	6
1.1.5 Referenstider	8
B.2 Tillförlitlighet.....	8
2.1 Tillförlitlighet totalt	8
2.2 Osäkerhetskällor	8
2.3 Redovisning av osäkerhetsmått	9
B.3 Aktualitet	9
3.1 Frekvens	9
3.2 Framställningstid	9

3.3	Punktlighet	9
B.4	Jämförbarhet och sammanvändbarhet.....	9
4.1	Jämförbarhet över tiden	9
4.2	Jämförbarhet mellan grupper	9
4.3	Sammanvändbarhet med annan statistik	10
B.5	Tillgänglighet och förståelighet.....	10
5.1	Spridningsformer	10
5.2	Presentation	10
5.3	Dokumentation	10
5.4	Tillgång till primärmaterial	10
5.5	Upplysningstjänster	10

A Administrativa och legala uppgifter

A.1 Ämnesområde

Ämnesområde: Priser och konsumtion

A.2 Statistikområde

Statistikområde: Producentpriser för tjänster, Tjänsteprisindex (TPI)

A.3 SOS-klassificering

Tillhör (SOS)

För undersökningar som ingår i Sveriges officiella statistik Sveriges officiella statistik gäller särskilda regler när det gäller kvalitet och tillgänglighet, se http://www.scb.se/templates/Standard_55322.asp

A.4 Statistikansvarig

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen
Kontaktperson: Kamala Krishnan
Telefon: 08-506 944 81
Telefax: 08-506 946 04
E-post: fornamn.efternamn@scb.se

A.5 Statistikproducent

Myndighet/organisation: Statistiska centralbyrån
Postadress: Box 24300, 104 51 Stockholm
Besöksadress: Karlavägen 100
Kontaktperson: Kamala Krishnan
Telefon: 08-506 944 81
Telefax: 08-506 946 04

E-post:

fornamn.efternamn@scb.se

A.6 Uppgiftsskyldighet

Uppgiftslämnarplikt föreligger enligt SCB-FS 2006:22.

A.7 Sekretess och regler för behandling av personuppgifter

I myndigheternas särskilda verksamhet för framställning av statistik gäller sekretess enligt 9 kap. 4 § sekretesslagen (1980:100).

A.8 Gallringsföreskrifter

I avvaktan på gallringsbeslut sparas allt primärmaterial.

A.9 EU-reglering

Tjänsteprisindex omfattas av två EU förordningar: Rådets Förordning 2223/96, Bilaga A samt Rådets Förordning 1165/98, Bilaga D.

A.10 Syfte och historik

Idag står tjänstebranschernas förädlingsvärde för cirka 62 procent av det totala förädlingsvärdet inom näringslivet. Beräknat som andel av BNP utgör näringslivets tjänsteproduktion ca 50 procent. Under större delen av 1900-talet var denna andel strax under 40 procent av Bruttonationalprodukten (BNP) för att under slutet av århundradet successivt öka. Den tjänsteproduktion som registreras i nationalräkenskaperna består av tjänster producerade av näringsliv, samt offentliga myndigheter och hushållens ideella organisationer.

Allteftersom tjänsteproduktionens andel av BNP växer har behovet av korrekta volymeräkningar av tjänsteproduktionen ökat. För att beräkna enskilda branschens utveckling måste förädlingsvärden rensas från inflation. Prisutvecklingen för olika varor och tjänster måste mätas och index beräknas innan de löpande priserna kan omvandlas till fasta priser. Värden för olika variabler och aggregat uttrycks därmed i ett visst års prisnivå (basåret). Nya tjänsteprisindex utvecklas löpande för att omfatta de flesta tjänstegrupper inom Sveriges nationalräkenskaper och för att uppfylla internationella krav. Idag finns TPI för drygt 40 procent av näringslivets tjänsteproduktion. Flertalet av de tjänsteprisindex som finns idag har utvecklats sedan januari 2000. Under 1990-talet utvecklades TPI för lokalhyror, hotelltjänster och inrikes flygresor.

A.11 Statistikanvändning

Statistiken används i första hand av nationalräkenskaperna för att fastprisberäkna dels värdet av tjänsteproduktionen och dels tjänster som utgör input i olika branscher. Ytterligare användningsområden är i avtalssammanhang och för konjunkturanalyser.

A.12 Uppläggnings och genomförande

Statistiken baseras på ett urval av *typiska transaktioner* avseende respektive tjänst. Eftersom det inte finns någon ram för tjänster används företag som urvalsobjekt och ramen som används är Företagsdatabasen (FDB).

Ett sannolikhetsurval används eftersom många små företag ofta står för en stor andel av omsättningen i branschen. Ett sannolikhetsurval medför att ett litet antal små företag representerar ett stort antal små företag vilka kan ha en stor betydelse för omsättningen inom branschen. Vid ett PPS-urval är urvalssannolikheterna proportionella mot storleken. Omsättning eller antalet anställda är de storleksmått som används. Företag med stor omsättning och få anställda har liten sannolikhet att komma med om storleksmättet baseras på antal anställda. Det omvända gäller om storleksmättet baseras på omsättning. Urvalssannolikheten för ett företag beror på företagets storlek enligt de mått som använts, totalsumman och urvalsstorleken. Ett stratum bildas för alla stora företag som väljs med säkerhet samt ett urvalsundersökt stratum avseende mindre företag där ett PPS-urval görs. Vid sammanvägning av de två stratumen används omsättningen. En översyn av vikter och urval görs årligen.

De företag som kommit med i urvalet ombeds att kvartalsvis redovisa faktiskt pris för en eller ett antal tjänster som företagen själva väljer ut i samråd med SCB. Kravet på den/de valda tjänsterna är att de ska vara väl specificerade, typiska för företaget och repetitiva. I de fall då tjänstens sammansättning förändras eller då tjänsten upphör och ersätts genomför SCB, i nära konsultation med företaget, en värdering av skillnader mellan den gamla och den nya specifikationen.

SCB samlar in cirka 3000 prisuppgifter från ungefär 850 företag i 18 branscher per kvartal. Undersökningen täcker 45 procent av tjänsteproduktionen inom SNI 50-95. Uppgiftsinsamlingen pågår från den 1 till den 20 i månaden efter det aktuella kvartalets slut. En majoritet av uppgiftslämnarna rapporterar på en webblankett medan övriga antingen rapporterar via pappersblankett eller e-post. Prisindex för lokalhyror beräknas årligen och uppgifter för hyresintäkter och utyrda ytor samlas in från ca 1000 fastighetsägare för olika lokaltyper.

Resultatet levereras sedan till Nationalräkenskaperna ca 45 dagar efter mätperiodens utgång. Ett flertal index publiceras samtidigt på SCB:s webbplats.

A.13 Internationell rapportering

SCB rapporterar index för olika branscher till Eurostat. Detta sker i samband med publicering.

A.14 Planerade förändringar i kommande undersökningar

En översyn av index för transporter, teletjänster och datatjänster sker under år 2007-2008. Prisinsamling för tjänster inom branscherna Marknads- och opinionsundersökning, Konsultverksamhet, Teknisk provning och analys och Uthyrning av maskiner startar fr.o.m. kvartal 4 2007. Utvecklingsarbete för prisindex för handelsmarginalen inom parti- och detaljhandel, import och export av tjänster samt tjänster i privat regi för Utbildning och Socialomsorg pågår under 2007-2008. I övrigt sker en kontinuerlig översyn av befintliga prisindex. För mer information om TPI:s utvecklingsarbete se:
http://www.scb.se/templates/Product_12607.asp

B Kvalitetsdeklaration

B.0 Inledning

Tjänsteprisindex (TPI) är ett producentprisindex som avser mäta den genomsnittliga prisutvecklingen i producentledet för tjänstebranscher, då tjänsterna levereras från inhemska producenter. Indextalet avser ett kvartal och prisuppgifterna skall vara ett genomsnitt per kvartal. I näringslivet produceras tjänsterna framförallt av de branscher som klassificeras till SNI 50-95, det förekommer även en del tjänster inom de branscher som klassificeras som varuproducenter.

TPI omfattar idag inhemska producenters produktion för användning inom Sverige. Nationalräkenskaperna behöver även index för import och export av tjänster.

B.1 Innehåll

1.1 Statistiska målstorheter

1.1.1 Objekt och population

Objektet är transaktion i samband med utförd tjänst. Populationen utgörs av alla transaktioner som avser försäljning av tjänst i producentledet.

De primära objekt, som används för urval och insamling av uppgifter, är företag.

1.1.2 Variabler

Tjänsteprisindex avser mäta den genomsnittliga prisutvecklingen i producentledet för tjänstebranscher, då tjänsterna levereras från inhemska producenter.

Priserna som avses är transaktionspriser utan moms. Transaktionspris är tjänstens verkliga pris som köparen faktiskt betalar.

Generellt gäller att förändringar i ett transaktionsvärde måste kunna hänföras antingen till en prisförändring, till en volymförändring eller en kombination av de båda. Eftersom en värdeförändring som beror på att kvaliteten förändras är att betrakta som en volym förändring måste, i indexberäkningarna, hänsyn tas till kvalitetsförändringar. För en mer utförlig beskrivning av de principella

utgångspunkterna gällande kvalitetsförändringar hänvisas till Europeiska Nationalräkenskapssystemet, ENS 1995.

1.1.3 Statistiska mått

Index, förändringsskattning, är de statistiska mått som används för TPI.

För alla företag beräknas ett geometriskt medelvärde för prisförändringen inom varje företag. Företagets olika tjänster viktas inte sinsemellan om inte särskilda skäl föreligger.

Index för varje företag beräknas enligt:

$$I_{0,a}^t = \prod_{i=1}^m \left(\frac{P_{a,i}^t}{P_{a,i}^0} \right)^{1/m}$$

Där $I_{0,a}^t$ = index med basår 0 för företag a vid tidpunkt t
 $P_{a,i}^t$ = pris för tjänst i, företag a, vid tidpunkt t
 $P_{a,i}^0$ = pris för tjänst i, företag a, vid basåret
 m = antal tjänster inom företag a

Nästa steg är att geometriskt vikta ihop ett index för branschen från de olika företagsindexen. De största företagen, som valts ut med säkerhet, får en vikt utifrån sin omsättning och de mindre företagen får en vikt som både beaktar omsättning och urvals sannolikhet.

Totalindex för branschen ges av:

$$I_{0,T}^t = \prod_{a=1}^n (I_{0,a}^t)^{w_a}$$

Där $I_{0,T}^t$ = totalindex med basår 0 för branschen vid tidpunkt t
 $I_{0,a}^t$ = index med basår 0 för företag a vid tidpunkt t
 w_a = vikt för företag a
 n = antal företag i undersökningen för branschen

1.1.4 Redovisningsgrupper

Tjänsteprisindex redovisas för följande grupper, enligt SPIN 2002:

- 55.1 hotelltjänster
- 55.1 A hotelltjänster, vardag
- 55.1 B hotelltjänster, veckoslut

55.1 C	hotelltjänster, konferensdygn/helpension
60.24	vägtransport av gods
61	sjötransport exkl. oljetransporter, omfattar ej persontransporter
63.11	godshantering
63.12	varulagring och magasinering
63.4	annan transportförmedling
70.2 A-D	uthyrning av egna lokaler
70.2 A	uthyrning av egna lokaler, kontor
70.2 B	uthyrning av egna lokaler, butiker m m
70.2 C	uthyrning av egna industrilokaler
70.2 D	uthyrning av egna lokaler, annan lokaltyp
71.1	biluthyrning
71.1 A	biluthyrning, företag
71.1 B	biluthyrning, myndigheter
71.1 C	biluthyrning, privatpersoner
72	databehandlingstjänster m.m.
72.210	utgivning av programvarupaket
72.220	datakonsulttjänster
72.5	underhåll och reparation av kontors- och bokföringsmaskiner samt databehandlingsutrustning
72	exkl 2+5 databehandlingstjänster, övriga
74.11	juridiska tjänster
74.12	redovisning och bokföring, revision; skatterådgivning
74.12 A	revision
74.12 B	redovisning och bokföring
74.2	arkitekt- och tekniska konsulttjänster o.d.
74.201	arkitekttjänster
74.202	annan teknisk konsultverksamhet
74.502	uthyrning av personal

Ytterligare ett antal index för produceras varje kvartal och används endast av Nationalräkenskaperna för fastprisberäkning. Indextalen publiceras inte dels pga. av sekretesskäl dels pga. av att de undersökningarna görs på prov under det första året.

Följande index produceras men publiceras inte:

- 60.10 Järnvägstransport av gods
- 60.211 Kollektivtrafikverksamhet
- 62.10.1 Flygresor
- 62.10.2 Lufttransporter av gods
- 64.11 Postbefordran nationella posten
- 64.12 Annan postbefordran
- 64.2 Telekommunikation
- 65.12 bankverksamhet
- 70.3 Fastighetsförmedling, fastighetsförvaltning
- 74.4 Reklamverksamhet
- 74.6 Detektiv- och bevakningsverksamhet
- 90.02 Avfallshantering
- 90.03 Renhållning

93.01 Tvätteriverksamhet

1.1.5 Referenstider

TPI:s basår är 2005. Indextal beräknas primärt för kvartal, och anger kvartalets prisläge i förhållande till det genomsnittliga prisläget under 2005. Indextalen avser utvecklingen av ett för kvartalet genomsnittligt pris.

1.2. Fullständighet

Prisuppgifter från företag i 18 branscher samlas in. Idag täcker de branscher som ingår i TPI ca 45 procent av den totala tjänsteproduktionen.

B.2 Tillförlitlighet

2.1 Tillförlitlighet totalt

Det är inte möjligt att ange osäkerhetsmarginaler för de beräknade indexvärdena. Mätfel och urvalsosäkerhet torde ge de största bidragen till osäkerheten i skattningarna.

2.2 Osäkerhetskällor

2.2.1 Urval

TPI en urvalsundersökning och urvalen är små vilket medför en inte oväsentlig osäkerhet i skattningarna. Varianser har inte skattats.

2.2.2 Ramtäckning

Som underlag till ram används Företagsdatabasen (FDB). Som företagsbegrepp används FE (Företagsenhet). En avgränsning görs på juridisk form. Endast företag som i huvudsak sysslar med den undersökta branschens verksamhet tas med i ramen, således bidrar företag som endast har en mindre del av sin verksamhet inom den undersökta branschen till undertäckningen. Vid urval görs cut-off inom vissa branscher detta bidrar till en frivillig undertäckning. Felklassificeringar i FDB samt eftersläpning leder till såväl under- som övertäckning.

Osäkerhet i ramtäckningen antas ge ett litet bidrag till totalfelet.

2.2.3 Mätning

De representativa tjänster som undersökningen baseras på väljs ut av företagen själva och de är därmed svårt att avgöra hur typiska dessa tjänster är. Kravet är att tjänsten/tjänsterna skall vara jämförbara över tiden i de fall en tjänst upphör eller sammansättningen förändras måste kvalitetsjustering metoder tillämpas.

Denna felkälla tillsammans med urval bedöms ge de största bidraget till

osäkerhet.

2.2.4 Svartsbortfall

Det föreligger skyldighet enligt lag för företagen att lämna prisuppgifter. Svartsbortfallet för ett normalt kvartal är c:a 2-3 procent av prisuppgifterna.

Vid bortfall används (imputeras) föregående kvartal prisuppgift eller också används den genomsnittliga utvecklingen för branschen.

2.2.5 Bearbetning

Avsaknaden av ett enhetligt produktionssystem kan vara en orsak till eventuella bearbetningsfel. Ett produktionssystem är dock under uppbyggnad och skall tas i bruk under 2009, vilket torde minska bearbetningsfelen.

2.2.6 Modellantaganden

Inga modellantaganden görs.

2.3 Redovisning av osäkerhetsmått

Ingen redovisning.

B.3 Aktualitet

3.1 Frekvens

Både uppgiftsinsamling och publicering är kvartalsvisa. Dessutom publiceras årligen indextal avseende kalenderår. Uthyrning av lokaler för näringsverksamhet, SNI 70.2 A-D, samlas in årsvis och publiceras i september varje år.

3.2 Framställningstid

Statistiken publiceras ca 45 dagar efter periodens slut.

3.3 Punktlighet

Har alltid publicerats enligt den kalenderårsvisa publiceringsplanen.

B.4 Jämförbarhet och sammanvändbarhet

4.1 Jämförbarhet över tiden

Tidsserierna är jämförbara över tiden.

4.2 Jämförbarhet mellan grupper

Ej relevant.

4.3 Samanvändbarhet med annan statistik

Den viktigaste användning av Tjänsteprisindex är omräkning av belopp i löpande priser till värde i fasta priser. De avgränsningar och standarder som används överensstämmer ganska väl.

Den använda produktindelningen, SPIN 2002, grundar sig på EU:s produktindelning Classification of Products by Activity (CPA 2002) och är identisk med denna ned t.o.m. den fjärde siffran.

B.5 Tillgänglighet och förståelighet

5.1 Spridningsformer

Statistiken görs tillgänglig via pressmeddelande, SCB:s hemsida samt, Sveriges Statistiska Databaser (SSD). Den mest detaljerade publiceringen görs i SSD, där i några fall indexserier ned till SPIN 2002, 5-siffernivån, publiceras. Sveriges Statistiska årsbok.

5.2 Presentation

Tabeller och Diagram

5.3 Dokumentation

http://www.scb.se/templates/Standard_29559.asp

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-BG-06-003/EN/KS-BG-06-003-EN.PDF

5.4 Tillgång till primärmaterial

Specialbearbetningar kan utföras på beställning. Primärmaterial finns tillgängligt och kan efter särskild prövning och avidentifiering nyttjas för forskningsändamål.

5.5 Upplysningstjänster

Upplysningar om och frågor rörande TPI kan fås genom att ta kontakt med 08-506 940 02 eller via e-post med adress priser@scb.se. Även den centrala informationsservicen vid SCB kan kontaktas.